

על פי התורה אשר יזרור

Yosrucha

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

קובץ
מראוי
מקומות

עומקה דינא

חלק א'
גדרי איסור אונאה

THIS VOLUME HAS BEEN SPONSORED BY

FRANKEL RUBIN KLEIN, ATTORNEYS AT LAW

MAYER S. KLEIN, MANAGING PARTNER

SOLVING SERIOUS BUSINESS PROBLEMS, בע"ה

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

קובץ מראי מקומות

עומקא דדיןא

Prepared by Rav Yosef Greenwald
Dayan at the Bais HaVaad and Rav at Khal Dexter Park

Rav Dovid Grossman
Rosh Bais HaVaad

Rabbi Yaakov Tescher
Director of Torah Projects

Reb EC Birnbaum
Chief Marketing Officer

Rav Baruch Fried
Dayan and Yorucha Project Editor

Rav Ariel Ovadia
Yorucha Content Editor

Rabbi Chaim Belsky
Head of Yorucha Development

A project of BAIS HAVAAD
HALACHA CENTER

1.888.485.VAAD(8223) | ☎ 732.232.1412

WWW.BAISHAVAAD.ORG/YORUCHA

YORUCHA@BAISHAVAAD.ORG

105 RIVER AVENUE, SUITE #301, LAKWOOD, NJ 08701

BAIS HAVAAD DIVISIONS

Business
Halacha
Services

Bais Din
& Dispute
Resolution

Zichron
Gershon Kollel
for Dayanus

Medical
Halacha
Center

Kehilla &
Bais Din Primacy
Initiative

Halachic Awareness
& Education

תוכן העניינים

חלק א' – גדרי איסור אונאה

8	• מ庫ר איסור אונאה
12	• שיעורי אונאה וביטול מתק
16	• אונאה לכתילה לפחות משותה
19	• קביעות מחירים בשוקים וחניות
23	• אונאה עכו"ם

חלק ב' – אופנים שאין בהם אונאה

28	• אונאה בחלייפין
29	• "לדי" שוה לי וקיצחה ע"י הדחק
31	• אונאה בקריקוות
34	• אונאה בפועל וקבל

חלק ג' – גדרי מתק טעות

48	• טעות במידה משקל ומטען
52	• קלוקלים שאפשר לתקן
56	• עד מהyi יכול לטעון מתק טעות
59	• סוג מתק טעות
61	• נתקלקל מקטצת המתק

חלק ד' – נידונים שונים בדיון מתק טעות

68	• ספק מתי נעשה המום
72	• נשתמש בהחפץ אחר שמצוין מום או הי' יכול להבחינו
76	• עשה הלוקח מום קודם שנמצא המתק טעות
77	• מכיר ע"מ שאין לך עלי טענת מומין

חלק ה' – אחריות מוכר ולוקח במקום מתק טעות

86	• נאבדה החפץ והлокח אינו יכול להחזירו
90	• לוקח שהוביל הסchorה למקום אחר ומצוא שם מום
95	• טעם חיוב הלוקח לשומר הסchorה
99	• דמי שכירות על מתק שנתבטלה

In memory of
HARAV YOSEF GROSSMAN ZT"ל
לע"ג הרב יוסף ישראלי ב"ר משה גרוסמן זצ"ל

לע"ג ישראלי ליב בן מרדי ז"ל,
ברכה אלה בת אריה ה ליב ע"ה

LOWINGER FAMILY

ר' מאיר משה בן נון ציון הלוי ז"ל • מינקא בת משה שמואל
ע"ה • ר' דוד בן ברוך בעדיט ז"ל • ואללא בת משה דוד
ע"ה • ר' יונה בן יצחק ז"ל • מרים בת חיים ע"ה

ARYEH WEISS & FAMILY

MR. HOWARD
ZUCKERMAN Z"ל
ר' צבי יעקב בן פסח יהודה ז"ל
By his wife Mrs. Rosalyn Zuckerman

BARRY LEBOVITS & FAMILY

the program that is transforming the way frum business is conducted

CORE COMPONENTS OF OUR PROGRAM

1

MAREH MEKOMOS BOOKLET

A set of carefully curated source sheets created by expert Dayanim in the field, which enables you to learn the sugya in depth and gain a thorough understanding of the topic and its intricacies.

2

AUDIO BLATT SHIUR

A daily 15-minute audio shiur delivered by a Dayan who serves as your “virtual chavrusa” and walks you through the entire limud for the day, helping to connect it into a cohesive sugya.

3

WEEKLY OVERVIEW VIDEO

At the culmination of each week's learning, an overview/halacha l'maaseh shiur is presented, where the concepts internalized through the week come to life in real-life workplace scenarios.

4

BUSINESS HALACHA DAILY Q & A

Daily 3-5 minute videos that are in sync with the topics of the Yorucha Curriculum, and go through practical questions and answers on the subject at hand.

ATTENTION CHABUROS: Additional zoom Q&A sessions can be arranged | Need help finding a Rosh Chabura? Contact us

Join as an individual, as a community with your shul and chavrusos, or a business!

Receive your content via

732.232.1412

888.485.VAAD(8223) #302

yorucha@baishavaad.org

baishavaad.org/yorucha

Sugya Introduction

Concepts that will be discussed in this series of shiurim

THE PROHIBITION OF TAKING ADVANTAGE OF SOMEONE:

The source for the prohibition of *onaah* (overcharging) is found in Vayikra (25:14): "V'chi simcheru memchar l'amisecha oh koneh miyad amisecha al sonu ish es achiv. And when you make a sale to your fellow Jew or make a purchase from the hand of your fellow Jew, you shall not wrong one another."

The word *onaah* literally means to hurt someone or to take advantage of somebody. Verbal abuse is also referred to by the same term and called *onaas devarim*. Thus, *onaah* is not actual theft per se; rather, it is a forbidden form of taking advantage of someone by unfair pricing. On the other hand, if a merchant would sell an item and claim it was quality goods, only for the buyer to discover he had purchased a shoddy product, that would be a *mekach ta'os*, which, if done deliberately, falls under the category of actual theft.

THREE POSSIBLE RULINGS:

Since *onaah* is not simple theft, the halachos vary and, depending on the details, the deal may be valid, it may be voided completely, or the buyer may be able to demand a partial refund.

The basic rules are as follows:

- When the price discrepancy is below a sixth of the fair value, we assume that the customer agreed to pay a somewhat inflated price, and the deal is valid.
- When the price is the equivalent of a sixth, the wronged party can demand that he be returned the difference in price, although he cannot nullify the deal.
- If the price discrepancy is more than a sixth, he can demand that the entire sale should be nullified. In such cases, he cannot ask for a partial refund, and his only recourse would be to annul the entire deal.

WHAT DECIDES THE PRICE?

The value of an item can be quite subjective and a number of factors can go into determining a price. The general rule is that we assess an item based on the *mechir shebasuk* (standard price in the marketplace). While there may be a standard market price for many basic staples, the price of other items would vary depending on location, supply and demand and other factors.

TIME LIMITS:

When a deal is a *mekach ta'os*, there is no time limit to how long a buyer has to annul the deal; however, in regards to *onaah*, the buyer must protest within a strict time frame. If he does not, we assume he is ok with the given price and no longer has any recourse.

The general rule is that the buyer has a limit of the amount of time it would take to show the purchase to another merchant selling the same item and get his opinion of whether he was overcharged or not.

WRONG SIZE OR MEASUREMENT:

Just like when there is a discrepancy in quality, the deal is deemed a *mekach ta'os*, so too if there is a discrepancy in size or quantity, the deal is a *mekach ta'os*. For example, if someone ordered 100 yards of fabric and only received 75, it is a *mekach ta'os*. In this case, however, the deal is not nullified completely, as the seller can add the missing fabric to complete the deal.

If someone sells a field that he claims is 100 acres, and, after the purchase, it is discovered to be only 75 acres, this is also a *mekach ta'os* and in this case, the deal is completely nullified, as there is usually no way to add land to a field.

WHICH ITEMS ARE SUBJECT TO THE LAWS OF ONA'AH?

The basic rule of *onaah* applies only to movable items. Real Estate is not subject to the regular rules of *ona'ah*. Likewise, workers who are hired out to work for someone for the day are considered to be "like land" and their salary is not subject to the laws of *onaah*. There is a dispute amongst the Poskim whether the rules of *onaah* apply to a service offered by a service provider.

ONE TRANSGRESSES EVEN WHEN HE CANNOT BE PENALIZED:

While we said that the rules of *onaah* cannot be enforced in regard to land, hired workers and when the price is inflated but below the threshold of a sixth, it does not mean that it is permitted. It is important to point out that the Ramban states that even in such a case, the seller transgresses the prohibition of *lo sonu*. He is still considered to have taken advantage of another, which is a Biblical prohibition, even though the wronged party has no recourse to pursue a claim in *bais din*.

BUSINESS HALACHA daily

BAIS HAVAAD HALACHA CENTER

QUESTIONS ON Onaah

Below are some practical scenarios that will apply to the material

1

I was at an amusement park with my friend and we passed by a hot dog stand. We ordered hot dogs and then did a double take when we noticed the price at checkout - each hot dog was priced at \$10 a piece! Is the stand owner allowed to hike up the price to such an extent?

2

I need a root canal so I began researching the different options. One dentist in my neighborhood charges \$1,200, while a second charges \$2,000. Are they entitled to charge whatever they decide? There doesn't seem to be a clear market standard for this procedure, although that does seem to be a pretty large difference in pricing...

4

I started selling an item that is very popular in China, but people in the US don't know about it yet, and there is not yet any established market price for this. Can I charge a very high price in comparison to its value in China?

3

My friend was selling his baseball cards and I was interested in buying. He didn't understand the inherent value in those particular cards, so I offered him a really low price and he happily accepted. Is that a problem of Onaah?

Join BHD and receive a 3-5 minute video post derived from the current Yorucha topic.

JOIN “BUSINESS HALACHA DAILY” TODAY!

For answers to these questions, and for more Q&A topics like these, visit baishavaad.org/daily
To sign up to the Business Halacha Daily WhatsApp group messages 732.232.1412

חלק א' גדרי איסור אונאה

תוכן העניינים

8	מקור איסור אונאה
12.....	שיעור אונאה וביטול מכך
16.....	אונאה לכתהילה בפחות משותות
19	קביעות מחירים בשוקים וחניות
23	אונאת עכו"ם

For overview on Part 1: Onaah, see pages 24-25

רְצֵב

וַיָּקֹרֶא כֵּה בְּהָרָ

קָדֵשׁ תְּהִיא לְכֶם מִן־הַשְׁדָּה
תַּאֲכַלُ אֶת־תְּבוּאָתְךָ: ג' בָּשָׂנָת הַיּוֹבֵל
הַזֹּאת תְּשִׁבוּ אַיִשׁ אֶל־אֲחֹתָךְ: שׁ
ד' וְכִי־תִּמְכַרְוּ מִמְכָרֶל לְעַמִּיתְךָ אֲזֶ
קְנָה מִזֶּד עַמִּיתְךָ אֶל־תְּזִנוּ אַיִשׁ
אֶת־אֲחִיו: ט' בְּמִסְפֵּר שְׁנַיִם אַחֲרָ
הַיּוֹבֵל תִּקְנָה מֵאָת עַמִּיתְךָ בְּמִסְפֵּר
שְׁנַיִר־תְּבוּאָת יִמְכַר־לְךָ: טו' לְפִי | רַב
הַשְׁנַיִם תִּרְבֹּה מִקְנָתָךָ וְלְפִי מִעֵט
הַשְׁנַיִם תִּמְעִיט מִקְנָתָךָ בְּיַד מִסְפֵּר
תְּבוּאָת הַוָּא מִכָּר לְךָ: ז' וְלֹא תְזִנוּ
אַיִשׁ אֶת־עַמִּיתְךָ וְירָאָת מְאַלְהִיךָ בְּיַד

עמיקן: אל תזנו. (מ"כ ג' מ' מה:) וְלוֹנְחָתָ מִמְוֹן: (טו') בְּמִסְפֵּר שְׁנַיִם אַחֲרָ הַיּוֹבֵל תִּקְנָה. ז' פְּצֻוּ
לִצְכָּהּ המְקָרֵל עַל הַופִּינְיָה עַל הַלְּוִוָּה צְלָה הַזְּוּרִיל כְּתָמְכוּר לוֹ מִקְנָה קְרָקָע דַּע כָּמָה צְנַיָּה יְהִי
וְלְפִי סְפִינָה וְמְנוּחוֹת בְּצָדָה סְתִימָה לְתוּיה לְעַסְתָּה יְמִיכָּר סְמוּכָה וַיְקִוָה סָכָרִי קְוֹפָה לְסָמְוִילָה לוֹ צְנַמָּה
סְיוֹנָל וְהָס יְהִי צְנַיָּה מְעוֹטוֹת וְהָס מְוֹכָהּ נְדִמָּה יְקִרְישָׁתָיִי נְמָהָנָה לְקַמָּה וְהָס יְהִי צְנַיָּה מְרוֹצָות וְהָס
מִמְנוֹ תְּנוּחוֹת הַרְבָּה [וְלִקְמָה] נְדִמָּה מְעוֹטוֹת הַיִּי נְמָהָנָה מְוֹכָה לְפִי קִימָן וְהָס
גְּמַסְפֵּר צְנַיָּה מְזוֹוֹת יְמִיכָּר נְלָקָה צְמָהּ עַמְנוֹת צְמָהּ עַמְנוֹת נְלָקָה צְמָהּ תְּמִיכָּר
(מ"כ עֲרָכֵן כט':) מְכַמֵּן סְסָמוֹכָה זְלָדוֹ לְיָנוֹ לְסָמִי נְגָלוֹן פָּהָוט מְצָמִים צְמָי צְנַיָּה צְדִיב
הַלְּקָמָה מְיוֹס לְיָס וְתְּמִילָה יְהִי צְלָמָה תְּנוּחוֹת צְלָמָה צְמָי צְנַיָּה נְגָלוֹן
מְפָזָעוֹ כְּלָמָר מְקִפְרָה צְנַיָּה צְלָמָה וְלָמָה צְלָמָה זְלָפוֹן מְעוֹטוֹת צְנַיָּה צְנַיָּה
צְיוֹוקָר: תְּמִיעִיט מִקְנָתָךָ. תְּמִיעִיט נְדִמָּה: (י'') וְלֹא תְזִנוּ אֶת־עַמִּיתְךָ. (מ"כ) כְּלָמָה קְזִוָּיל עַל הַוּנָה
צְדִילָה צְלָמָה יְקִיעָתָה חַטָּאת מְפָזָעָה וְלָמָה צְלָמָה כְּלָמָה זְלָפוֹן וְלָמָה
מִי יְדַע לְסָס נְמַכוֹנָמִי לְרָעָה לְכָךְ נְלָמָל וְיִלְחָת מְלָלָחָן קְיֻודָע כָּל דְּנָרָה
לְכָךְ

When buying from or selling to another Jew, one may not cheat the other by overcharging or underpaying the fair market value. According to Rashi, these verses are referring to a land sale in the time of Yovel- one must calculate the duration until Yovel to accurately assess the sale price.

וַיָּקֹרֶא כֵּה בְּהָרָ שְׁמָם
הַמּוֹרֵד לִשְׂרָאֵל אוֹ קְוָה מִשְׁרָאֵל, אָסָר לְהִזְנָתָה בְּסֻכּוֹם הַמְחִוָּה לְדַעַת רְשִׁיָּה הַתּוֹרָה מְחִדְשָׁתָה
לְאוֹ שֶׁל אֲנוֹנָתָה מִמְוֹן גַּם בְּמִינְיָתָה קְרָקָע לְחַבְיוֹן, עַבְדִּשְׁתָה לְחַבְיוֹן לְחַשְׁבָּה אֶת חַבְיוֹן וְשָׁנָיִם עַד הַיּוֹבֵל
כַּשְׁקָרָקָע נְמָה

והאビונים הchia ובהמה, לא שייה לכם עת קציר ובציר ותאספו לכם אל הבית ואל האוצרות כתבואה שאר השנים. ומה שננו בת"כ⁸¹ מכאן אמרו * הוכבש שלשה כבשים בחבית את ר' אלעזר⁸² אומר אוכלין על הראשון *, ורבי יהושע אומר אף על האחרון *, רבנן גמליאל אומר כל שכלה מינו מן השדה יבר מינו מן הבית, והלכה כדורי, ר' שמעון אומר כל יرك אחד * לפיעור *, וכל זה מדרש מפני שלא אמר מן השדה תביאו וחאכלו וסמק האכילה בשדה שלא יאכלו אלא בו. ויתכן שהוא סמך לדבריהם, ולכן היה ר' יהושע מיקל בו רבנן גמליאל מיקל בטעמו, וכבר כתבתי זה לעללה⁸³, ואפשר לדברי רבנן גמליאל שמצוות הביעור מן התמורה, אבל הטעם כיוון שנבעל מתחלה מבוער הוא:

(יד) אל תונו. זו אונאת ממון:

(טו) במספר שנים אחר היובל. פשוטו של מקרה על אופניו, על האונאה בא להזיהר, כשהתמכור או תקנה קרקע דע כמה שנים יש עד היובל, ולפי השנים⁸⁴ ימכור המוכר ויקננה הקונה שהרי סופו להחזר לו בשנת היובל, ואם יש שנים מועטות וזה מוכרה בדים יקרים הרי נתנה לוקה, ואם יש שנים מרובות ויאכל ממנה התבאות הרבה⁸⁵ ציריך לקנותה לפי הזמן, וזה שנאמר במספר שני התבאות ימכר לך⁸⁶, לפי מניין שני התבאות שתהא עומדת ביד הלוקח תמכור לך, ו Robbinsino דרשו מכאן שהמוכר שדחו אינו מותר⁸⁷ לגאל פחות ממשי שנים⁸⁸, אפילו⁸⁹ יש שלוש התבאות אותן שמיינן, ואינו יוצא מפשותו * מספר שנים של התבאות ולא של שדפון *, ומעט שנים שתים, לשון רשי". ובאמת שהוא הנכון בישוב המקרה *, אבל Robbinsino אמרו⁹⁰ שאין אונאה לקרקעות *, שנאמר או קנה מיד עמידת, דבר הנקנה מיד ליד, והמקרה זהה כפי פשוטו ולפי מדרשו לדברי הרוב בקרקעות הוא, אבל על בריחינו נצטרך להטוט מקראות מפשוטן ונאמר שיתיה כל פסוק עומד בעצמו. יאמר וכי תמכרו ממכר לעמידת או קנה מיד עמידת, דבר הנקנה מיד ליד, אל תונו איש את אחינו, וייזור וייאמר במספר שנים אחר היובל תקנה מאתו התבאות, וכמספר שני התבאות ימכר

81 בהר ג. ה. ובולשו הטoba פה איתא בשביית ט. ח. וכפמאכיב נב. א. 82 במסנה ובגמרא: רבינו אליעור. 83 בר"ה ורבנן. 84 בראשי': ולפי השנים התבאות השנה שהיא ראייה לעשות. 85 שם: הרוי נתנה המוכר לפידר ציריך. 86 בטוטק שלפנינו. 87 בראשי': רשאי. 88 שם: שעתמוך שתי שנים ביר החקק מיום ג'ו. 89 שם: ואיפילו. 90 בבא מציעא גו. ב.

מכאן אמרו. ר"ל מדרשת זו שהביא רשי' במשמעותו לאב הטעם. עיין תוכ' פסחים גב. א. שפרשו כן בשם רבינו חם. ידי השדה תאכלו מן הבית. על הראשון. דמשעה שיכלה אחד מהן מן השדה לשפתן אסורין דכbeschayho משוי להו חדר (רש"י). על האחרון. על סמך מין הכליה אחרון, ואוכל משפתן ועל שמיין חנני כליה לחייה כבר (שם). כל ירך אחד. דआ"פ שלשתן כלו מן השדה הויל ואיכא שאר ירכות שלא אוכל על ידי שאר ירכות, ולא יכערם מן החבית עד שיכלו כל הירקות כולם מן השדה (רע"ב שביעית שם. המאמר הוה של רבינו שמעון אחא בת"כ ושביעית. וליתא בפטחים). לביעור. והראב"ד (בhashgots לה' שמטה וובל ז. ג) מפרש שלחhamir פlige רבינו שמעון כיון שכליין מין אחד אסורין ממשו לעניין ביעור, שדרבר שיש לו מתירין הוא ואסור במינו במקרה. והוא שאמיר רבינו שמעון כל הירק אחד במשה, והוא שאמיר רבינו שמעון כבון הירק אחד לביעור, שכל המינים שנכובשו בחבית כיון שכלה אחד מהם בשדה יבר את כולם מפני שהוא אסור

Ramban questions Rashi's assertion that the verse is referring to *Ona'ah* over real estate, because the *Gemara* tells us that the laws of *Ona'ah* do not apply to real estate? He then suggests that the prohibition of *Ona'ah* does in fact apply to all sales. The *Gemara*'s exemption for real estate is only regarding the laws of recourse in the event of an *Ona'ah* sale. In this view, *Ona'ah* in real estate sales can be placed in the same category as *Ona'ah* with a *mechila*, when one overcharges or underpays a price differential of less than a 1/6th.

רמב"ן וקרא כה-טו
הקשה על רשי', הא דרשו הו"ל בגמרא ש" אין אונאה לקרקעות", פי'שמי שמכר קרקע אינה אונאה את חבירו אין בה דין אונאה? ובוחשך דבריו צדד להקל בין איסור אונאה והבעיטה אונאה, והיוינו לדבוחלה אסור מן התורה לאנטת את חבירו אפילו בפרקווין, וכן אם כבר שעשה כן, את מהווים בדין תשלומיין, ודרכם הברטים הוא כמו שמכינו אונאה פחתת שהוא בדין מחלוקת. מטעם שאון דרך בני אדם לבטל מכר על זה, ה"ה בקרקע אפילו באונאה גדולה הוי בדין מחלוקת.

לך, כפי הנסנים תרבה ותמעיט כי על כל פנים תשיבנו לו ביובל, וכל זה אזהרה ביובל.⁹¹ שיזהרו בו לעולם, וחור ואמר ולא תונו איש את עמיתו, בדברים. ואני חושב עוד סברא שודאי המאנה את חבירו לדעת עוזר בלאו בין במלחלים בין בקרקעות, שבahn דבר הכתוב אל תונו איש את אחיו במספר שנים אחר היובל, שהוא מזוהיר שיקנו וימכרו לפיפי השנים ולא יוננו איש את אחיו, אבל רבותינו חדש באונאה⁹² תשלומיים.⁹³ בשותות המקח וביטול מקח ביותר משותות, ומהו בלבד מעטו הקרים, לפי שהאונאה בהם אפשרו יותר משותות מהילה כמו שתיא מaliasה במלחלים בפחות משותות. אך"⁹⁴ שהוא אסור להונאות כן לדעת, אבל אין דרך בני אדם לבטל ממכרים מפני אונאה מועטה צו, ודרשו חכמים מפני שאמר הכתוב וכי תמכרו ממך לעמיתך או קנה דבר הנקה מיד ליד אל תונו איש את אחיו למדנו שיש באונאה דין מיוחד במלחלים שעינו נוגג בקרים, והוא חזרת הממון, אבל אזהרת הלאו נוגגת בכלל, וכך אמר וכי תמכרו ממך, לשון רבים למכר קרקעות⁹⁵ ולמכר ממלחליין⁹⁶, או קנה מיד עמיתך, היחיד מהם, המוכר מהמלחליין⁹⁷ מיד ליד, ואמר לכולן אל תונו, וכיוון שיחיד והפריש מהמלחליין ריביה בהן דין אונאה, והוא בחזרת התשלומים, וזה דבר נכון כפי המדרשים שקבלו רבותינו ברמזי התורה, ואילו יהיה כל זה אסמכתא כי הלאו אזהרה בין בקרים בין במלחלים וחזרת הממון בידם⁹⁸ קבלה במלחליין ולא בקרים, כמו שאמרו⁹⁹ דבר השווה לכל כסף, כי השיעורים כלם בשותות יותר על שותה כפי דעתם בני אדם, ולמה לא יוציאו הקרים מן הדין הזה, והם הוציאו ממן כלוי בעל הבית, ואמרו¹⁰⁰ לא שננו אלא בלוקת מן התגר אבל בלוקת מבעל הבית * אין לו אונאה, מפני שדרך בעלי בתים שלא ימכרו כלוי תשmission. וגם יתכן לומר * כי הכתוב יזהיר שידעו מספר הנסנים עד היובל, ולפיהם ימכרו ויקנו ולא יוננו בהם איש את אחיו להטעתו במספר או להטעתו במכירה שיתשובה בה שתיא לחלוtin ויתעהו בכך, אבל ידעו שניהק יודיעו זה זהה המספר *, כי המכירה היא במספר שנים עד היובל, שוגם בקרים¹⁰¹ יש אונאה בטועים במדה ובמנין * ואפשרו בפחות משותות וכל שכן במלחליין:

(יח) ונשיותם את חוקתי ואת משפטיי תשמרו. יזהיר בחוקים מפני השמשיטה והיובל הנזכרים

⁹¹ ע"פ כ"י, ובס"ש: דרשו באונאה. — שם נ. ב. ⁹² ע"פ ב"י, ובס"ש: הקרים. ⁹³ ע"פ שם, ובס"ש: הממלחליין. ⁹⁴ ע"פ ב"י (וכנו הוא לפי ענינו כמנואר), ובס"ש: המוכר ממלחליין. ⁹⁵ ע"פ ב"י, ובס"ש: מידם. ⁹⁶ בבא קמא י"ד, ב (שם: כל בס). מאין ניהו דבר שאין לו אונאה (העברים והשטרות והקרים). ⁹⁷ בבא מציעא נא, א. ⁹⁸ קידושין מ"ב, ב.

הפריות שעתידים, להתגדל, ואוთן הוה להו בכצוריין כבר, ויזיגיהם במלחליין ושירך בהו אונאה. אזהרה ביובל. ר"ל ואין בוה אזהרת לא תונו. תשלומיים. קנה ומוחר אונאה. מבעל הבית. מכשיטין וכלי תשמש שלו חביבין עליו ואינו מוכרן אלא ביוקר. והוה ליה כפרש יודע אני שיש בו אונאה אמרין אין לו עליון אונאה (ריש' בבא מציעא ג. ב.). וגם יתכן מה שדייך הרמב"ן בספר המצוות: שאין אדם לומר. ר"ל אף אם נאמר שאין דין לא תונו בקרים, על כל פנים בטועה במספר או שחשב לחלוtin וודאי יש אונאה בקרים ובזה הכתוב מזוהיר כאן (כוור והב). וירודיעו זלי'ז המספר. עיין בהכתב והקבלת שתמה על דברי רביינו מה שכתב הוא בעצם בספר המצוות ל"ח רכו: "שאין אדם חייב להזכיר בשעת ממכריו ולומר עד היובל עביד (ריש' שם).

יבינו חננאל

וחתנן כשב שאגאה קד זיהו שטן. פילוט גלעדי
מלי יסוד לדמה מגן לו הומלה כטמפל צול פלי^{לען נאכין פאלטמג מן וולס חוליס: אמאו הוור.}
שושי לייסו נאכדו צצ: סאטל בקיז ומולוי האין ליא וויל זונגי כל מזטס דהטמלווי לא
די שיטתה. שומן דםיסיס זימילם מהרמייל זלטמלויל זקמונן וטאמול פליק פטיל דע"כ מיין
פאליטו מוכן מלטיל פוגר פאליטו
דעטמלו דיעז וממליל גען ציך
העל מומער מה"ט ומונ"ל דמיין
פאליטו שטמכל זיוק ומולנס
לוקם לתלון ימיין זטאליט שטמכל
צול ונטמלה דטטמלה טר דזומיע להרג
ווען^{עכדי ליה רבנן הנקרא למכור היב נמי} שטחה דטטו אוושפינזיה דרומי בר חמא ובין
חרמרא וטעה אשכוה דהזה עזיב אל אמאו
עצייבת אל ובני חמראו וטעה אל ליל הדר

כך אמר ליה הא שהאי לי יותר מכדי שאראה ^א לתגר או לקורו שדרה לכמה ר' דרב נחמן אל לא שננו אלא לזכך אבל מוכר לעולם חור מאין טעם מאין לך ^ב מקחו בידו כל היכא דאויל מהוי לה ואמרי לה איז טעה אי לא טעה מוכר דלא ^ג נקטע מקחה בדין עד דמיותרמי לה וביניה כובניתה יודע אי טעה (6) ואיז לא טעה ^ד והוא הוזע נברא דהוא נקט ^ו ורשבי לובני קרי שירא ושירא חמשין ואיז הו יובי ליה חמישין וחמשיא והוה שקל איז ההוא נברא ואמר איז היבנה ליה חמישין וחמשיא הוי מוחילה אתן ליה שיתין ואתבעה לדינאי ^ז איז היבנה ליה חמישיא וכפלגא הויא מוחילה אתן ליה שירא ואתבעה לדינאי אתה לכמה דרב חסידא אל לא שננו אלא בליךמן התגר אבל בליךמן בועל היבנה הבית אין לו עליון ^ט אונאה ההוא נברא דהוא נקט ביפוי לובני קרי שתין ושירא אונאה חמשין ואיז הו יובי ליה חמישין וחמשיא והוה שקל איז ההוא נברא ואמר איז היבנה ליה חמישין וחמשיא הוי מוחילה אתן ליה שיתין ואתבעה לדינאי אתה לכמה דרב חסידא אל רב דמי ישרא ^י וכן אמר רבינו ישרא עליך שיר און תן כשם שאונאה לחרדיותךך אונאה לתגר מאן חרדיות לאו בועל היבנה אמר רב חסידא ^ו בצדירותא ^ז אבל מאני תשימותה וקידרי עלה לא מובן להו אי לא ברמי יתורי מתרני ^ט איז הולך ואחד המוכר יש להן אונאה ^ט כשם שאונאה לחרדיותךך אונאה לתגר מאן אונאה אמר און אונאה אל הונו ואצטריך למכתב לוקח ואצטריך למכתב מוכר ואיז כתוב רחמנא לתגר מי שהוטל עליו זו על העליונה ריצה אומר לו תן לי מעותיו או תן לי אונדרה רחמנא בלא תונו או כתוב רחמנא לוקח משום דקא קני דאמר אונשי זבונות קנות אבל מוכר דאבודי כא מוכד ואמרי אינשי בין אובד אימא לא אונדרה רחמנא בלא תונו צרכא: רבינו יהודה אומר אין אונאה מוכדי אונאה חור תניא כוותה דרב נחמן אמר רב נחמן אמר רב בתגר ספר שנו ^ט מאין טעם מודע דעת זבינה מה שירא ואוחול אוחול גביה והאי זבינה הוי מושם דארטומיא ליה זבינה אחריתו והשתא מירא קא חד ביה רב נחמן אמר חיין איין לחרג אונאה איז בתרות אונאה שאפלי פחות מוכדי אונאה חור תניא כוותה דרב נחמן רבינו יהודה אומר תניג אין לו אונאה מפני שהוא בקי: מי שהוטל עליו זו על העליונה וכו': מני מותניתן לא רב נחמן ולא רבינו יהודה הנשיא ^ט רב נחמן קתני ריצה וביריתא אמר לולcum רבי נחמן ר' נמי בבריתרא ריצה רבנן אמר רב נחמן ר' יהודה גנשיה היא ומאי דשידר במתניתין קתני ריצה וביריתא לא קתני ריצה אי רבינו יהודה הנשיא מתניתין קתני לוקח ביריתא קתני מוכר (סמן זב ר'ש) אמר רב נחמן אמר אונאה זו איני יודע מי שנאה רבנה אמר לולcum ר' נמי בבריתרא ריצה רבנן אמר רב נחמן ר' יהודה שיריה לומכו שמע מינה ^ט איתרמר האומר לבריתרא אמר רב נחמן אמר דקא לנו אונאה ושמואל אמר אין לו עליון אונאה לימי אמר רב נחמן רב נחמן אמר

תנania האומר לאשה דרי את מקודשת לי על מנת שאין לך עלי
ודרשת ותנוו בטל דברי ר' ימי רביה יהודה אומר "דבר שבסמוך תנוו
לפי ל' יהודה עד כאן לא אמר ר' יהודה הטעם אלא דידעה והוא מוחלה
אבל

**מפורת השם
עם הוספות**

הנחות הב' ח
(ג) גמ' לי מענה אי:
כל'ל ולחוט ו' נומך:

גלוון הח"ם

תורה אוד השלים

לעוז ריש"י

ליקוטי רישוי

הנחות וציווים

יש איסור אונאה בין הצד ה
מתגדר כי' ל שיש אונאה, ול'

טורי ותב
 טורי ותב יש להסתפק. מקום הפקה כמו "בסמ"ע סקייד" צרך לי עין, שהרי
 בואכה מעילא שוה ברוח אර ליה, מילוי פחוט משותת לא דיעג בנה ומזה
 וירא שמים וכו'. וכן"ל דכאיגו בר' פחוט משותת, וירצה להחויר לו, לא יקבל
 רדר רדר.

ליאור הנר"א

סמכ"ע ס"ק י"א. אבל המכדר משנה אי אפשר לשבור. נ"ג עין מקומם מאר"י גמול נטמע לנו (פ"ג, 1) ונכל בפ"ג ר' יesh להחטא. י"ג מינו ט"ז, ומפני

הו

The *Shulchan Aruch* cites the open question of the *Rosh* whether *Ona'ah* less than a sixth is permitted l'chatchila. *Sema* adds that one who fears Heaven will be stringent both ways, meaning that if he is the seller he should refund it, but on the other hand, if he is the buyer, he should not hold his claim of overpayment against the seller. See *Chasam Sofer* for an alternative explanation.

המחבר הביא את ספיקון של הר"ש אם יש איסור אונאה בפחות משותות. וע' סמ"ע שירא שם יצא לחומרה די שני הצדדים, פירוש השמוכר שאינה בפחות משותות יחוירנו, ולוקח שנאהנה לא יטען נגד המאהגה על מה שנאהנה ע' בחות' ס' שפרש באפ"א.

ריבינו הרט"א דאם בא ערעור על השורה מחתמת שהטמבר היה חייב לאחרים והטמבר אומר שיש לו שוברם על החובות מקרי ערעור יוכל הוליך לחזור בו וא"צ לנקוט דבר לשטרו שבורו לעלם עכ"ל לרבותה להיד לסתוך כוה שיצטרך שמירה תמיד אין אדם מהרצה וא"פ' נהן מקטצת מעות על המקח ציריך המוכר להחזיר לו דאנן סהדי שלא הקרים קצת טעות לקיים מקטצת המקח ולבטל מקצתו [צמ"ג] ולהי"א שבטעיפה הקודם בשערין לא נתן מעות אם הערעור הוא באופן שבמשך ומון ביכולת להתרבר אף שעתה אין עדין ערעור גמור אך לדברי הטמער יתברר ממשך הזמן בגין שאמר יש לי שטר ואקימנו אין אנו מוצאים להוליך לשלים המעות עד שתתברר הדבר וב"ד נתונים לזה ומון כפי ראות עיניהם [צ"ג]:

עליו אחידות מ"מ אין אדם יצא לזמן מעות ולירד אה"כ לדין ושיהיה נתבע מאחרים ושהח"כ יתבע הוא מהתוכר :

ו' וכל זה הוא בערעור גמור שאף שלא נתרב עדין הערעור בשליטות מ"מ רואין ב"ד שיש טענה נכונה בדבר הערעור אבל אם לא יצא רק קול בעלה אפי' לא נתקיים המקח לנמרי אין יכולת הוליך לבטל המקח בשבייל קול דברים בעלה דאל"כ לעולם לא יקיים שום מקח רמי יכול למנע קולות שאין בהם ממש ומ"מ קודם שהחוק אם רצינו לחזור בו ימחה בידו כיוון שלא החזיק עדין וכבר כתבנו וכשנחבטל המקח מחתמת הערעור אף' אנגלי מילתא שערעור בטל מ"מ אין המכח חזר לקדומו ושתיהם יכולם לחזור בהם וכתב

הלכות אונאה ומקח טיעות

סימן רבן [דיני אונאה וביטול מקח וחזרה האונאה ומחלוקתה ושליח שטעה
וأحكام שטעו בשומה ובו ל"ט סעיפים] :

יurther משוי מפני שאין ברצונו למוכר א"ב יתנו לו יותר משוי ויתברר בסימן זה :

ב אם להנות אף בשוה פרותה והטנה וידעו שמאנה עבר בלאו ויתברר בסעיף ז' ואם לא היה כוונתו לאנות אלא שנתודע שיש אונאה במקח והוא אמרו ר'יל [צמ"ג נ:] דיש נ' מחלוקת ברני אונאה פחות משות ושותות יותר משות פחות משות הוא מחלוקת לפי שכן הוא דרך מקח וטמבר שאין הוליך והטמבר יכולן לצמצם דמי המקח בזמנים ודרך העולם למחלול עד שותה [טול'] וניל' שהוא אינו אלא בסחריות שאין להן קבועה מקח בזמנים אבל מה שכל בעלי החנויות טוכרין בשוה כמו קARTH ולחם ומילח וכיווץ בהם אף פחות משות לא חי מחלוקת ואיריך להחויר האונאה ועמ"ש בסעיף ז' וכן משמע בגדרא [צ"ג לס'] ראמ"ר שם פחות משות לא ירייע וכו' משמע דבר הדוע לא הוא מחלוקת :

ג שותות וה שאמרו בין שהוא שותות במקח בין שהוא שותות במעות וע"ג דשותות מקח הוא יותר משות במעות כגון שבורו ולחשבון המעות הוא חלק להמקח הוא שותות ולחשים שותות טעות ופחות משות במקח ובן באונאת הוליך כשהטמבר לו שוה חמש בשש הוה שותות מעות יותר יותר משות במקח או שוה שבע הוה שותה

א' כתיב וכי תמכרו ממבר לעמיהך או קנה מיר עמיהך אל תנו איש את אחיו ולאו זה בככל גוילו הוא וכשם שאין לךן על לאו גוילה דהרי ניתן להסביר כמו שכחוב והשיב את הגוילה כך אין לךן על לאו וה דניתן להסביר האונאה [טול'] ואסורה להנות את חבירו בין במקחו בין במקמו ובין לךן שאינה ובין מוכר שאינה עובר בלאו ושתי מיני אונאות יש האחת אונאה בוגרת הסחרה עצמה שטמבר אותה בחיקת סחרה מובה ממקומות פלוני ובאמת היא סחרה ממקומות אחר או שטמוקלקלה קצת ואין ניכר להקונה או שטמבר בחיקת חדש והיא ישנה והרבה פרטם מטמי וה יתברר בסימן רב"ח ואס המוכר אין בקי ותוליך מכין שסחרה זו הרבה יותר טובה מכפי שמרמה המוכר ציריך להגンド לו ובאונאה בו יש איסור אף שאינו מאנחו במקח וב"ש כשייש גם אונאה בהמקח ובאונאה זו אין חילוק בין חנוני לבעה"ב המוכר ובאונאה השניה אונאה במקח אף שאין אונאה בעצם הסחרה כשהחנוני יודע שסחרה זו נמכרת עתה בכל החנויות במקח כך וכך ולא יותר והוליך הויה אין בקי ונטל ממנו בירק מכפי המקח הקבוע וכן להיפך אם המוכר אין בקי ותוליך יודע שבטיעות וחסרון ידיעה כוכר לו בפחות מהמקח הקבוע ציריך להגンド לו ואם לאו עופר בלאו ולכן אמרו חז"ל [צמ"ג ל"ט] רבעה"ב המוכר אין לו אונאה במקח כשמבר

According to the *Aruch Hashulchan*, an item that has an exact set price in the open market is subject to *Ona'ah* even if it is less than a sixth, and one must refund the difference.

ערוך הלוחן רכו ס"ב

בדבר שמחירו קבוע בזמנים חדש הערכן השלחן שיש אונאה אפילו בפחות משות וחיב להחויר.

המחיר נקבע לפי רוב הסוחרים

1234567 נס' נס' נס'

באופן כללי ניתן לקבוע את המהירים שהם בכלל ערך המקח כפי מה ייסכימו רוב הסוחרים שמהיר זה מודדק כפי כלל המסחר המקביליםינו. מכל מקום, כאשר הערך נקבע בALLY לקבע מחיר אחד מצומצם, גם אי אפשר לקבוע במידוקין איזה מחיר עדין בכלל ערך המקח, ובאיזה מחיר כבר יש בה אונאה, שכן דרך בני אדם למוחל האונאה עד שתות מהערך (ולא עד בכלל), דהיינו אם המקח נמכר עד פחות משישית מערך המקח שרוב הסוחרים יסכימו שהוא בכלל הערך מוחל המוכר את אונאהו, ואילו אם נמכר המקח בפחות משתות יותר מערכו של המקח, מוחל הלוקה^{בנין}!).

השוק בזמןינו

בזמןינו, פועל השוק ברוב הפעמים כפי תנאי המסחר האמורים, ואיןו קובע את ערך המקח במחיר אחד מצומצם אלא במחירים שונים. לדוגמה, אותו הבגד נמכר באותו

מקור משפטי

מקוםו ועתה, כאשר רוב המוכרים לא יודעים מזה התקוק דין אונאה כפי רוח הסוחרים עיין שם, ונראה דמה שכתבו שמחיר השוק נקבע לפי רוב המוכרים, אין כוונתם שרוב הסוחרים גובים מחיר אחד, זהה לא מצינו בשום שוק חופשי שרוב הסוחרים יגבו מחיר אחד והאין אפשר לומר שמחיר שמצודק לפי כלל המסחר יחשב אונאה, ומוכרת שכונתם כפי שתפקידו דרך רוח כללים הקיימים הוא הוכחה לדין השוק, ויש להניח שהמחירים של אלו המוכרים הם בכלל תנאי המסחר של שוק זה, אבל מה שמייעוט המוכרים גובים יותר מרוב הסוחרים יש להניח שגובים לפי מה שרצו מבלי להתייחס למחיר שמצודק לפי תנאי המסחר וכמו בណון של הערך שי".

מחיר של מיעוט סוחרים שאין בו אונאה ולפי זה נראה אם באמת יוכח שמחיר שמכורים המיעוט הוא מחיר מוצדק לפי דרכו המסחר אין בו אונאה, ונראה פשוט שחייבים לשער על פי בקאים במסחר זה, וכדין שומת בקאים בסימן ע"ב סעיף ט"ז וריש סימן ק"ג.

(בז) עורך השולחן (סעיף ב') בバイור דברי הרוא"ש (ב"מ פרק ד' סימן ב'), שאונאת שתות הוא בסחוורות שאין להם קבועות מכך בנסיבות.

אם מוכר ביוkir כזה שלא כפי הערך בשוק, שהרי דעת הקוזחות על מחיר שהוא הערך כפי כלל המסחר, אבל אם המחיר מתחאים לכללי המסחר אין אונאה ועיין בנספח להקדמה ביאור הדין של שער שאין ידוע.

המחירים נקבעים לפי הסכמת רוב הסוחרים (בז) עיין בשווית השיב משה (סימן ק"ב) שקובעים המחיר כפי רוח הסוחרים, עיין שם, ונראה דרצונו לומר שרוב הסוחרים מסכימים שמחיר והוא בכלל ערך המקח, ובזה דומים רוח הסוחרים שהם המבינים במקח ומוכר לשם אמן, ואזלינן בו כמי הרוב כמו בשםיהם בתרי מגו

תלהת, ועיין בפתחי תשובה (סימן ק"ג ס"ק ג'). עיין בשווית השיב משה הנ"ל שכח בתשובה לשואל שאין אונאה במסחר היין שזה קונה ביוkir וזה בזול, והשיב שם שזה אין לו שחר כלל המשנה למכור בפחות או יותר מערך רוח כל הסוחרים בדוגמת אותו היין היו אונאה אם הוא בשיעור אונאה, עיין שם, ועל דרך זה כתוב בשווית אמר יושר (חלק ב' סימן קנ"ה) בעניין סחורה שיצא החוק לגבות ממנו מס, אבל לא נודיע זה לרוב המוכרים ונקנה עכשו במחיר שלפני שנקבע החוק, וככתוב שבאונאה הילך אחר

The price of an object is defined by the accepted rate amongst the merchants. If there isn't an exact price, the entire accepted range is considered to be the price, and consequently, "less than a sixth" in regard to Ona'ah would be assessed from the ends of the range, e.g., overcharging up to a sixth more than the most expensive price, or underpaying up to a sixth below the cheapest price.

הלוות משפט הקדמה פרק ג'
מחיר כל דבר נקבע ע"פ הסכמת רוב הסוחרים. אך כשאי אפשר למצמצם הדבר, דין שיעור פחות מששתות כל שהוא תוך טווח המחיר של הסוחרים, בין בזול לפני המוכר ובין ביוkir לפני הולקה.

השוק, בהנויות שונות במחירים שונים בין תשעים למאה ועשרים. כאשר מחירים אלו נקבעו מחלוקת תנאי המסחר בשוק, הרי כל אלו המהירים בכלל ערכו של המקח, ואין בהם אונאה.

חישוב האונאה בשוק שיש בו מחירים שונים

בשוק מסווג זה דנים דין החזרת האונאה בהתאם לגודל האונאה - פחות משותה, שותה, יותר משותה, כמפורט בסימן זה מסעיף ב' עד סעיף ו'. לפי האמור, מחשבים שיעור השותה לפי המחיר היקר ביותר בשוק, ולפי המחיר הנמוך ביותר בשוק, דהיינו, אם נתנה הולקה מחשבים שותה מהמחיר היקר ביותר, ואם נתנה המוכר מחשבים השותה מהמחיר הנמוך ביותר¹. לדוגמה, מחיר שנמדד במחירים בין תשעים למאה ועשרים, הרי האונאה הולקה היא שותה ממאה ועשרים, דהיינו עשרים, ואם كانوا במאה וארבעים הוא אונאת שותה לולקה, ומהזיר לו האונאה, ואילו האונאה למוכר היא שותה מתשעים, דהיינו חמש עשרה, ואם מכרו בשבעים וחמש היא אונאה למוכר.

הערך נקבע לפי מחיר שנמדד באופן תדרי

כפי שיבואר להלן², נקבע ערך המחיר לפי ערכו בשוק. השוק הוא המקום שהמחיר נמדד בו באופן תדרי³, והמחירים שהמחיר נמדד בו בשוק באופן קבוע היא הוכחה שהם בכלל ערך המחיר.

קביעת מחיר לרأسונה

כאשר המחיר נמדד לרأسונה באופן תדרי נכוון שהמוכר יעריך את ערך המחיר כדי הרכבת מומחים⁴, ואם הוא עצמו מבין לטיב המחיר והשוק מותר לו אפילו לכתילה

מקור משפט

באופן המתאים שיקפצו עליו זביני, אבל אם המחיר עדין לא נמדד כפי כלל השוק, כגון אין די סחרה למכירה באופן תדרי, מסתבר שלא דין בזה דין אונאה בדומה למה שכחוב המשפט שלום הניל, ועיין עוד בהלכה משפט (סעיף א' עניינים נוספים>About him).

[א] עיין רא"ש (ב"מ פרק ד' סימן כ') שדריך העולם למחול פחות משותה דף אם ישומו שמאים לא ישומו בשווה עיי"ש, הרי שהמחילה היא מחלוקת שדעת העולם לסמן על שמאים, וידיע דעד שותות יהיו דעות שונות בין השמאים, וממילא המוכר חייב לשאול דעת השמאים באופן המבורך בשומה הבקאים בסימן

(כח) עורך השולחן הניל.

[בט] פרק ד', ועיין שם במקור משפט (ס"ק מ"ז).

שער קבוע

[ג] עיין רשות (בבא מציעא ע"ב ב' ד"ה אין פוסקין), דיצא השער היינו שער מפורסם וקבע, עיין שם, הרי שבזה נקבע ערך המחיר, ובכיוור שער קבוע נראה על פי מה שכחוב המשפט שלום (סימן ר"ט סעיף א') שדריני אונאה נאמרים במקח שקפצוי עלי זביני, לאפוקי דבר שנמדד על הספק, כמו המוכר מה שעיזי חולבות, דמחלוקת שאין הרבה קופצים לקנות דבר המוטל בספק, אין לו שער ואין בזה אונאה, ולפי זה מחיר שנמדד לרأسונה בשוק נקבעים דין אונאה אם המכירה נעשית

יב הלבות משפטן הגדלה - פרק ד'

קובעים בו את ערך המקה נקרא 'שוק', וככלל כל מקום שיש להם תנאי מסחר דומים ואף מרוחקים זה מזה נחברים כשוק אחד לקבוע את אותו הערך למקה ^{אך}. לפיכך, עסקים שקרובים בקרוב מקום, אבל שונים בתנאי המסחר הרי הם שני שוקים וקובעים מחירים שונים לאותו המקה, וכך אם בתנאי המסחר הם שוק אחד עד אשר ריחוק המקום יגרום לתנאי המסחר ^{אך} ישתו.

בימונאי וקמעוני

לדוגמא, קמעוני, שמוכר ללקוחות בשוק, וסוחר ב訓ומות קטנות, וסיטונאי, שמוכר ^{אך} קמעוני ^{אך} בסוחר ב训ומות גדולות, שבתי העסק שלהם סוכנים זה זהה, הם שני שוקים. לעומת זאת זה שני סיטונאים המרוחקים מזה זהה אבל דומים בתנאי המסחר שלהם דין ^{אך} בשוק אחד ^{אך}.

בכל זה הוא חנות כל-בו ומכלול שניהם מוכרים בקמעוני, אבל תנאי המסחר שלהם שונים בתחום נחברים לשני שוקים הגם שנמצאים זה ליד זה.

מקודר משפטן

[מכ] עיין במבי"ט הג"ל שכח דאם מוכר בהקפה ציריך לשער כדי המקה שמוכרים בהקפה, והביאו במשפט שלום (ריש סעיף ב'), ונראה דעתו דאף בשני מוכרים שמוכרין את אותו המקה באותו מקום, והאחד גובה תשלומי מיד והשני מוכר בהקפה, משעריהם מחיר המקה כל אחד לפי תנאי המסחר שלו, וכל אחד קובע שוק לעצמו, דהיינו אם בדרך כלל מוכר בהקפה הרי זה ערכו, ואם התשלומיין מיד, זהו ערכו, אבל ודאי אסור להציג שני המהירים דוחו בית דין טרשת מבואר ביראה דעתה (סימן קע"ג).

בכיסוף הקדושים (ריש סימן רכ"ז) כתוב שאר על פי שאנוaha היא לפי מקומו ושתומו דין כפר הסמוך לעיר עיר, עיין שם, ונראה שטעמו מפני שהעיר הוא השוק של הכפר, אבל באופן שהכפר יש לו תנאי מסחר משלו פשיטה שאינו נגרר אחריו שוק העיר.

ובכל זה חנות כל-בו ומכלול שניהם מוכרים בתחום נחברים לשני שוקים הגם שנמצאים זה ליד זה.

שיטת הרמב"ם

[עין ברא"ש הג"ל שדייק מהרמב"ם אישות פרק ד' הל' י"ט) דאם ידוע ששה פוטה במקום אחר מקודשת מDAO, וכותב הקרן נתנהל (ס"ק ל') דלפי זה אף במקה וממכר יש לו דין פוטה מחמת ששה במקומות אחרים, ורק בהקדש אין לו אלא מקומו ושותפו, וכן מבוואר מהתוויה זהב (אבן העזר סימן ל"א) עיין שם, אך פשוט דכל זה רק לחת דין ממון ומה שאנו שוה כאן מחמת ששה במקומות אחרים, ונפקא מינא לשומא, אבל לדיני אונאה שתליי בשווי המקה בשוק לא שייך לדין אונאה על מה שנמכר בשוק זה מחמת שווי בשוק אחר, דהא כל דין האונאה הוא מחמת שווי בשוק שבו נעשה המקה, ועוד דאם כן בטלת כל דין אונאה, דלפי איזה שוק תידון האונאה, ולכן לא הזיכרו הפוסקים את שיטת הרמב"ם בדין קדושים בוגע לדיני אונאה, דאף לדעתוណן האונאה כפי מקומו ושותפו].

[מא] הן בשוק שמוכר ב訓ומות שונות, והן בשוק קובע מחיר אחד.

The fair price for an item differs on the kind of marketplace, e.g. wholesale pricing, grocery stores, convenience stores etc., all have different pricing ranges with regard to *Ona'ah*.

הלוות משפטן הגדלה פרק ד'
גדר "שוק" לבני הלוות אונאה תליה בסוג החנות, סיטונאי כלפי שאר סיטונאים, או חנות כנגד
שאר חניות מאותו סוג.

רשות (א) ונראה והוא הדין בכל דבר נמי דינא ה' כי ואדם פרק עי' וזה נשך והחולב עי' כו' ואמר לו מה שעני' חולב המכון לך כו' הדוי זה מותר ממשם דקנה אפללו ביוירן מומרי מירן שלא הגע היהר לכדי אונאה ודרל כב' שכח הטעם דמותה שם אפללו ביצור מכדי אונאה כיין דאן לו שער יודע אלא כל קונה אחד כמו שחפץ [א] וזה אינו גראה דמקל מקום אפשר לשומו אם היה בבר' אונאה ולנו ונראה לי מה שכחתי.

דט [א] ותמייננו על הגאנונים הבית יוסף ומורי ורבי הר"ם הא שם מציין דאמו ליה מה שעזיז חולבות המכור לך והן הרבה יותר וכperfesser רשי' ש'

בצ'נ' ביבאואר באיזו נשך, וויש כמ' איזין לדך ס' עיב', וכמ' הויס' "מאויס'" שנטבראה עלטה פרק כ' וכוונתו למ' שם הוללה ג' הופוק על שעוד שבושק חוויב לנטה וליתן וללקח מה השפק האון דורך מכל מושע וויש צינ'ו המדריטים לדך ס' עיב' החיו פירוט האגדה ג' מאויס' מהמשנה שבדרכ' ס' עיב' וכן:

Further iyun: If an item does not have an established market price, *Bais Yosef* assumes that the laws of *Ona'ah* would not apply. *Darkei Moshe* disagrees and says the price should be based on a fair assessment of what its value should be. *Bach* and *Shach* rule like the *Darkei Moshe*.

יתר עיון - אונאה בדבר שאן לו שער ידוע
בבית יוסף ו"ח מ"ס סימן רט
הבית יוסף נקט שבדברים שאין להם שער ידוע ליכא איסור אונאה. ובדרכי משה פליג', שיש
לשלומו ע"פ מומחים לקבוע המוחיק וכ"פ הב"ח והש"ך (סק"א).

לדרכו ידו אם לוי הוא תגר ובקי בשומה ולא קיבל שכר על השומה פטור.
'מיהל' הוגי אין לו אונאה שנאמר ^ב איש את אחיו ^ו גוי שהונה את ישראל
'מחזר אונאה בדינם שלנו' ^ז לא היה זה 'חומר מישר'.

9. יותל מלמו כי: "(כט) סוד אם גוי
הוא תגר בר. דהיל' קה מינ'
הפלנו לנו קען טכל ערלה גרכס לו
ארק, מלן חס קו מג וזקן, נמס
שי' ואבגאדי ואילן.
שלא.

ונכו סימנזה דיט לתקון מינין צ"ז (עמ"ד). ומיין צ"ז נטול אסלאמי נסבotta יימה, ממענה נ' פוןלה, ועוד כמג' כהו מסבום קלא"ם מלוכס בסילוקן, וכמו סימנזה דיט לתקון מינין צ"ז (עמ"ד). ומוטס דלון נ' ים לדילע כל ק', קאומיטס הקטנה, עין צס: בעז' ב"ז (ב"ה) חה' גויא אין ז' אונזאגה בר'. בכל ק'ה צי' ב' מהר ז' גטער' ז' א' ומוטס דלון נ' ים לדילע כל ק', קאומיטס הקטנה, עין צס:

מגניות בעביה המשלהו וודאי מפסיק הולוקה מכח עצמו*. והוא, דנ"ל אנטוינט שטראוס השם נזכר בערך אחד במאמריו של האיש כל קב"כ יס' ח' שמכאן ריבינו שטראוס מוכיח לנו מתחשבה בשתי הבעיות הללו לא רק בקשר לשליטה של רשות א"י בסעיף ל' בהפוך שנותן שמעון לשוטרנו, ודיסים שם אם שמעון הוא בעיה

ב'אור הנר"א

טעני כ"ד לד. הא דמוכר כי, כמו פאך טעני ליטט סקס [ב' מ' ניא ע"א]:
***ליקוט** (הו) א"ר. **הלו"ד** ס"ס [ב' מ' ס"ד ע"ז] סקס מוק'**, ע"ש (ג')*: ה"ה מהמשות
 ויש הולקים. מכ"ז לעיל [בבואר הגולה אוות ח'] סקס כתלהות***, ע"כ****:
 נגמפלט מהו [עליל טענ' כ"א] פשוט נככל. וככל שכתלהות ק"ל לדון
 לה. גאנמי מגמפלט, מעין לו"ס****: **טעני כ"ה** לו. לאן כ"ב. דיו. לאן מעריב****:
 מלה קחן נון גאנמי מגמפלט, מעין פאך טען נון גאנמי מגמפלט, לכ"ז לעיל סקס פרע"ב****:
 דל. גו"ביגן****.

ארכhive השימורה

דָּפְנִילוֹ לְדַעַת וּזְדַבֵּר בְּיָמָיו מִקְהָא אֵין לוֹ לְקוֹנָה מִבְּעָה בָּבָר, נְרָאָה פְּשׁוֹת דָּמָם חֲוֹרָב עַלְיָנוּ כִּי. ע''ש:

שע. דמתההה יעיק מלכית טיטראטן טס עלא טילעהן ווילע גו. וויאי גאנז צימטההה דמתק עטבנ דומתתת ווינדז נאנז או ספַּרְמָנִין מאַנְגָּן דאַנְגָּן.

חידושי חותם סופר

שְׁלֹמֹה, רַבָּי טָהָרֶת בְּכָמָה מֵהַדְרָה אֲטִיכָה לְכָמָן שְׂמָחָה מִזְמָרָה וְעַמְלָה. וְשָׁבֵן עַקְרָבָר. וְשָׁבֵן עַקְרָבָר. וְשָׁבֵן עַקְרָבָר.

ליתר עיון - אונאה לעכו"ם

שו"ע סימן רכו סעיף כו, ש"ר סקי"ד

לכתחילה לאונטו לעכו^ס מדין מטה עכו^ט. וסתומות השו^ע וזה לא ממש מען.

Part I: Onaah Overview

A TRANSCRIPTION OF THE YORUCHA CURRICULUM WEEKLY OVERVIEW VIDEO

THE PROHIBITION OF TAKING ADVANTAGE:

There are numerous misdeeds that fall under the general heading of *gezel* (theft). If one steals from his friend or deliberately cheats him out of money, he has transgressed such a prohibition. *ona'ah*, however, is not in this category. *ona'ah* is in its own category and has its own dynamics.

The word *ona'ah* actually means to cause someone harm or to take advantage of someone. We see that the same term is used to refer to *onaas mamon*, which means taking advantage of someone in a monetary way, and *onaas devarim*, which means harming someone and taking advantage of them with words. Thus, the prohibition of *ona'ah* is not a form of theft, as one who overcharges is not actually stealing; rather, he is taking advantage of a buyer who is unaware that he is being mistreated, which is also prohibited by the Torah. Conversely, if a buyer takes advantage of a naïve seller and underpays him, he too has transgressed the prohibition of taking advantage of an unwitting individual.

STATUTE OF LIMITATIONS:

Because *ona'ah* is not a form of theft, it has various halachos that are different and more limited than the laws of *gezel*.

For example, if one is the victim of theft, there is no statute of limitations. Even if he finds out years later that someone stole from him, he can bring a claim to *bais din* to recoup his loss. *ona'ah*, however, has a very short time frame during which the victim can make a claim. The halacha is that he only has the amount of time it would take to consult with another merchant to ascertain whether he was overcharged or not. Basically, he must act right away. If he does not, he will miss the time limit to make a claim of *ona'ah*.

THREE LEVELS OF OVERCHARGING:

It is very difficult to determine exactly when a merchant transgresses *ona'ah*. Obviously, different stores have different prices for the same item, and many factors go into how much a store charges. Just because one store is more expensive does not necessarily mean he is overcharging and transgressing the law of *ona'ah*.

1. The general rule of Chazal is that if a seller inflates the price of an item up to less than a *shtus* (a sixth of the standard

price for that item), we assume the buyer agrees to the price and there is no claim of *ona'ah*.

2. If he overcharges by exactly one-sixth, the buyer can demand a refund of the amount he was overcharged.
3. If the seller overcharges by more than one-sixth, the buyer can demand that the entire sale be nullified. (The same amounts would apply in the converse scenario where the buyer underpays the seller.)

Understandably, it is very difficult for someone to make a claim of *ona'ah* in *bais din*, as there are many variables that determine the price of an item.

- **Location:** A common reason why a product may cost more in one place than another is its location. For example, a bottle of milk in a rural grocery store will cost less than the same bottle of milk in an upscale Manhattan supermarket.

As the rent is completely different among other things, that will certainly affect the price.

- **Upscale:** Similarly, the same suit will cost more in a fancy store located in an upper-class neighborhood.

This can be either because of the ambiance, level of service or the quality of the suit.

- **Concert/Amusement Park Venues:** So too, a bottle of water will cost a lot more in an amusement park than the same bottle of water would cost in a grocery store.

This would be considered the price in that place, and is part of the amusement park experience.

Because so many variables such as these exist, the merchant will usually claim that he had good reason to charge a higher price.

It should be pointed out that although the specific location and circumstances of a sale have to be taken into consideration when deciding what is a fair price, that does not mean that one can take advantage of someone in a tight spot. For example, if someone meets another person who is dying of thirst and dehydration, he cannot demand \$1,000 for a bottle of water and then say that he did nothing wrong because that was how much the water is worth for this man. Such a person is doing the wrong thing by jacking up the price and the buyer may be able to wiggle out from paying him by saying that he only agreed when he was in a desperate situation.

MORE LIMITATIONS:

In the times of the Gemara, it was unheard of for people to sell their personal effects, such as their furniture, tools or clothing. If someone was selling such items, it was a sign that they were destitute and desperate for money; therefore, it was understood that they would not be charging the standard price. We see from here again, that the context of a sale sets the price. Some contemporary Poskim want to compare a yard sale, where one sells his personal household items, to the case of this Gemara; however, it seems that the comparison is flawed, as a person who makes a yard sale usually is not desperate for money and is merely trying to make a few dollars while cleaning out his home. Either way, the prices at a yard sale would vary greatly from prices elsewhere, as the context again sets the price.

In our times, we also have a concept of a dealer who sells for a commission. It is true that his price is jacked up, but it cannot be said that he is overcharging. What he is actually doing is charging a fee for his service of matching up buyers with merchandise they otherwise would be unable to find on their own. Both sides are aware of the nature of the service he is offering, which means that he cannot be considered to be selling at inflated prices.

EVEN WHEN ONA'AH CANNOT BE ENFORCED, THERE STILL MAY BE A TRANSGRESSION:

It must be noted that even when *ona'ah* cannot be enforced by a bais din, the party that overcharges or underpays may still have transgressed on a *d'oraysa* level.

When one overcharges by less than a sixth, it could be argued that he is within the accepted amount and is not taking advantage of the other party. However, if one is clearly overcharging and there is just no way to prove it due to various limitations, the Ramban rules that he still has transgressed the prohibition of *lo sonu*. An example of this may be a plumber who comes to someone's home to do a job and charges him an amount that is well above and beyond the accepted norm. As we shall discuss in the next segment, there is a debate regarding whether *ona'ah* applies to a service provider like a plumber; however, it is clear that this plumber took advantage of someone else, and, according to the Ramban, he has committed a *d'oraysa* level *aveirah*.

To watch the video or listen to the shiur given by the Dayan, visit:

www.baishavaad.org/yorucha-topics

Or signup to receive them via whatsapp: ☎ 732.232.1412

Core Curriculum

(subject to change)

PART I Business Halacha Fundamentals

Elul 5780

- Dina D'malchusa Dina- 2*
 - › Obligation to Adhere to Civil Law
 - › How Civil Law Impacts Agreements Between Two Parties
- Common Business Practice & Minhag Mevatel Halacha - 2
 - › What Constitutes a Minhag
 - › How Minhag Impacts Employment, Tenancy, Partnerships and Real Estate Deals etc.

Tishrei 5781 (Expanded Yom Tov Edition)

- Business and Employment on Chol Hamoed

PART II Setting Up A Kosher Business

Winter 5781

- Introduction to Choshen Mishpat & Business Halacha -1
- Gezel - 3
- Gezel Akum, Ta'os and Mate' Akum -2

- Geneivas Da'as - 1
- Acceptable Marketing - 1
- Halachic Considerations of Corporate Gifting - 1
- Halachos of Employment -4
 - › Backing Out
 - › Where Backing Out Causes a Loss
 - › Working Pro Bono and Hiring Jewish
 - › Obligations of Employer and Employee
- Halachic Deals and Documents - 4
 - › Understanding Asmachta
 - › Agreements and Kinyan Devarim
 - › The Halachic "Agreement Validation" Clause
 - › Non-Competes and Non-Circumvent Agreements
- Partnerships & Corporations - 4
 - › Structuring
 - › Legal Entities and Trusts
 - › Management
 - › Divisions of Profits and Losses

Nissan 5781 (Expanded Yom Tov Edition)

- Corporate Chametz - The Issues and the Solutions
- Isurei Hana'ah

PART III Maintaining A Kosher Business

Summer 5781 - Commitments & Kinyanim

- Hasagas Gevul & Competition - 4
 - › Ani Hamehapech
 - › Ma'arufiya
- Kinyanim Expounded - 4
 - › Mechusar Amana
 - › Mi Shepara
 - › Situmta and Kinyanim of the Marketplace
- Ona'ah - 2
- Mekach Ta'os- 2

Summer Break 5781 (Special Edition)

- Tzedaka and Maaser
 - › As a Business and Individual

Elul 5781 - Maintaining a Kosher Work Environment

- Yichud in the Workplace - 2
- Interaction With the Opposite Gender - 2

Tishrei 5782 (Expanded Yom Tov Edition)

- Websites and E-Commerce on Shabbos and Yom Tov

Winter 5782 (Leap Year) - 1st Semester

- Loans and Guarantees - 2
- Ribbis 101/The Basics - 4
- Insurance Issues - 1
- Brokerage - 2
- Lashon Hara in Business - 2
- Legal Holidays and Chukos HaGoyim - 1

Winter 5782 - 2nd Semester - When Things Don't Go As Expected:

- Bais Din - 3
- Din and Lifnim Mishuras Hadin - 2
- Arka'os - 2
- Quitting, Firing, and Severance - 2
- Partnership Dissolution - 2
- Collections - 2
- Bankruptcy - 1

Nissan 5782 (Expanded Yom Tov Edition)

- Maintaining a Facility on Pesach

Summer 5782 - Final Testing and Review

PART IV

Industry-Specific & In-Depth Supplemental Tracks

Choshen Mishpat Supplemental Track

- More In-Depth and Intricate Learning of Previous Topics
- Nizkei Shcheinim
- Mazik, Garmi, and Halachic Torts
- Hashavas Aveida
- Mitzva of Lending
- Yerusha and Trusts
- Trustees and Executors
- Shomrim and Fiduciaries
- Shluchim and Agents
- Harsha'a and Power of Attorney
- The Shibuda D'Reb Nosson Law
- Hefker, Pruzbul, and Other Choshen Mishpat Topics

Real Estate Track:

- General Real Estate
- Bar Metzra
- Acquisitions and Ani Hamehapech
- Lo Sachmod
- Brokerage
- Landlord/Tenant
- Zoning Laws
- Rent Control and Evictions
- Fix and Flip
- Administrations and Boards

HealthCare Track:

- Shabbos and Yom Tov
- The Kosher Kitchen
- Employment Training
- Facility and Housekeeping
- Compliance and Fiduciary
- Partnership and Employment
- Medical Issues

Finance and Ribbis Track:

- Introduction: Understanding Ribbis
- Ribbis of Non Jews and Mumar
- Foreign Currencies & Commodities: Se'ah Bes'eah Applications
- Corporate Lending & Borrowing
- Credit Unions - Ownership in Ribbis Entities
- Credit Unions: Paying Ribbis by Court Order
- Pesika: Deposits & Price Guarantees
- Tarsha- Paying for Credit & Early Bird Specials
- Arvus & Ribbis: Cosigning on a Non Jew's Loan
- Arvus & Ribbis: Cosigning on a Ribbis Loan
- Differentiating Between Expenses & Interest: Defining the Two
- Ribbis in Partnerships
- Ribbis in Contracts - Capital Calls and Late Fees
- Deal Syndication & the Real Estate Process From Negotiation to Closing
- Ribbis as a Knas: Fines & Penalties
- Purchasing Tax Liens and Mortgage Bundles
- Using a Purchased Item When the Sale was Reversed
- Selling Conditional on Reversing the Sale
- Ribbis Responsibilities of Lawyers, Brokers, and Witnesses
- Review of Ribbis Fundamentals
- Hard Money Loans & Heter Iska - Kulo Pikadon; Chatzi Milve
- Heter Iska- The Approach of Reb Moshe Feinstein
- Heter Iska Klali and Loans Specified to be Al Pi Heter Iska
- Ribbis Mukdemes - Ribbis MeUcheres
- Ribbis Devarim
- Defining Ribbis: Gifts, Favours and Charitable Donations

MISSION To facilitate and provide a framework for the frum businessman to gain the in-depth halachic knowledge he needs for contemporary business dealings.

VISION Through increased knowledge and guidance, Yorucha will elevate the frum public's adherence to halacha as it pertains to choshen mishpat and standard business practices.

What

This ambitious project will harness the collective expertise of a team comprised of advanced talmidei chachamim, experienced, seasoned Dayanim, that are well versed in corporate practice and common business norms. Collaborating with a talented group of editors and writers, they have created a syllabus and curriculum of study, with accompanying shiurim and personal guidance.

How

The core curriculum is segmented in modules, and can be learned as an individual self paced; or, participants can join chaburos coordinated by the Bais HaVaad for those that desire group study. Page by page, step by step, the learning will be facilitated with a daily audio "Blatt shiur" guiding the participant through the sources as well as a weekly video shiur presented on each topic by Dayanim that will share fundamental and practical applications of the sugya covered.

Daily practical Q&A applications of the subject matter will be offered alongside through the Business Halacha Daily series.

Why

As participants amass a broad and deep knowledge on an academic level directly from the source — coupled with real life scenarios presented by experienced Dayanim — they will acquire the clarity to determine not only what is a **שאלה**, but, more important - why.

Only through **עמלות בתורה** — understanding the fundamentals of the subject — can one truly appreciate and internalize what defines right and wrong.

Similar to a sofer who, with his intensive knowledge of hilchos safrus, is confident and secure in the propriety of his profession; so, too, businessmen will gain the peace of mind knowing with conviction that they ply their trade *be'emunah uveyosher*.

CURRENT YORUCHA CHABUROS

BELLE HARBOR

Congregation Bais Yehuda
R' Dovid Semel

BROOKLYN

Bais Aharon (Felder's)
Rabbi Heshy Wolf

Flatbush Park Jewish Center

Rabbi Eli Moskovitz
Rabbi Yisroel Perelson

Yad Yosef Torah Center

Rabbi Eddie Kassin

CHICAGO

Agudas Yisroel of West Rogers Park
Rabbi Moshe Scheinberg

CLEVELAND

Beis Doniel
Rabbi Dovid Aron Gross

DALLAS

Cogregation Toras Chaim
Rabbi Yaakov Rich

DETROIT

Lakewood Kollel
Rabbi Boruch Miller

FAR ROCKAWAY

Khal Zichron Moshe Dov
Rabbi Ahron Stein

SULITZER BAIK MEDRASH

Rabbi Avrohom Hartman

JACKSON

Khal East Veterans
Rabbi Baruch Issac

LAKEWOOD

Bais HaVaal
Rav Dovid Grossman

Bais Medrash of Lutzk

Rabbi Yaakov Pascal

Bernath And Rosenberg

Rav Baruch Fried
R' Yossi Schuck
R' Yehoshua Wolf

Bitbean

Rabbi Aryeh Caplan
R' Ephraim Arnstein

Kehal Zichron Yaakov

Rabbi Mayer Boruch Turin
R' Moshe Netzer

Madison Executive Offices

Rabbi Doniel Dombroff

LAWRENCE

Hechal Dovid (W)
Reb Yakov Lowinger
Rabbi Mattisyahu Blumenthal

Yeshiva Gedolah Ateres Yaakov

Rabbi Yisroel Gold

LOS ANGELES

Bait Aaron Torah Outreach Center
Rabbi Moshe Nourollah
R' Avraham Hirshberg

Kollel of LA

Rabbi Zalmen Frager

LIDO BEACH

Lido Beach Synagogue
Reb Yakov Lowinger

MINNEAPOLIS

Minneapolis Kollel
Rabbi Maeier Kutoff
Rabbi Binyomin Stoll

MONSEY

Brisker Kollel
Rabbi Michoel Illes

Cogregation Torah Utfila

Rabbi Moshe Langer

Haverstraw Community Chabura

Rabbi Tzvi Rubin

Zichron Yakov

Rabbi Yehuda Russack
R' Simcha Levi

PHILADELPHIA

Philadelphia Community Kollel
Rabbi Yosef Prupas
Rabbi Yaakov Baum

QUEENS

Cong. Ohr Bechor Halevi
Rabbi Chaim Schwartz

ST. LOUIS

St. Louis Chabura
Mr. Yaakov Klein

STATEN ISLAND

Kehillas Niles
Rabbi Dovid Waldman

TORONTO

Ateres Mordechai, Thornhill Kollel
Rabbi Yosef Rothbart

WEST HEMPSTEAD

Eitz Chayim of Dogwood Park
Rabbi Dov Greer

Young Israel of W. Hempstead

Reb David Felt
Reb Aaron Gershonowitz

WOODMERE

Aish Kodesh
Rabbi Yoni Levin

Kehillas Bnai Hayeshivos

Rabbi Shmuel Witkin

Yeshiva Gedola Five Towns

Rabbi Ami Glassberg

TO CREATE OR JOIN CHABURA CONTACT US

732.232.1412

888.485.VAAD(8223) #302

yorucha@baishavaad.org

baishavaad.org/yorucha

JOIN THE YORUCHA INITIATIVE!

888.485.VAAD(8223) #303

yorucha@baishavaad.org

baishavaad.org/yorucha

3 WAYS TO JOIN:

AS AN INDIVIDUAL

Join the national Yorucha chabura together!

Tap into the physical or digital resources via hard copies, web, email and/or whatsapp.

Connect with Bais HaVaad Dayanim and Poskim for any questions you may have, as well as arranging study sessions with a Dayan, setting up a chavrusa, and more.

AS A COMMUNITY

Set up or join a community or shul chabura

Reach out to organize a choshen mishpat chabura in your own shul.

AS A BUSINESS

Set up a Board Room Bais Medrash in your business

Mincha Learning In just 5 minutes a day, before or after Mincha, you can learn short, practical and insightful Business Halachos.

Weekly Lunch & Learn Join a deeper dive into the background of the halachos by understanding the sugya behind the halachos as well.